

Effectiveness of Quinn's early program on readiness to enter elementary school and social-emotional competence of preschool children

Gh. Mohammadi Farahmand¹: M.A in general psychology, Shahrqods Azad University, Tehran, Iran

M. Alizadeh²: M.A of Family Counseling, Islamic Azad University, Arak Branch, Arak, Iran

Z. Karimi³: MA. Department of psychology, Islamic Azad University, Science and Research Branch, Tehran. Iran

S. Saboori Rad^{4*}: M.A in general psychology, Shahrqods Azad University, Tehran, Iran

Abstract

Background and Aim: Preschool years as a sensitive period of transformation in all dimensions, which is associated with flexibility, learning experience and providing environmental stimuli are very important. The purpose of this research was to investigate the effectiveness of Quinn's early program on the readiness to enter elementary school and social-emotional competence of preschool children. **Methods:** The current research was applied in terms of purpose and quasi-experimental in terms of method with a pre-test, post-test and follow-up design with a control group. The statistical population of the research was made up of preschool children from areas 1 to 5 of Tehran in 2020, for each research group 15 people (30 people in total) were selected as samples by random sampling and were assigned to two experimental and control groups. The research tools included the emotional competence questionnaire of Zhu and Ee (2012) and Liles' academic readiness scale (2009). SPSS statistical software and multivariate analysis of variance with repeated measurements were used to analyze the data. Finally, Bonferroni's post hoc test was used to measure the stability of the effects. **Results:** The results of the statistical analysis of the data show that Quinn's early program significantly increased the readiness to enter elementary school and the social-emotional competence of preschool children upon entering elementary school in the experimental group, and this effect was stable in the follow-up phase. **Conclusion:** It can be concluded that Quinn's program is effective on the readiness to enter elementary school and social-emotional competence of preschool children; therefore, this program can be used for this purpose in kindergartens and preschools.

Keywords: Quinn's Early Childhood Program, elementary school readiness, social-emotional competence, preschool

* Corresponding author
somasaboori.19921371@gmail.com

Received: 27.11.2022
Acceptance: 11.03.2023

Cite this article as:

Mohammadi Farahmand, Gh., Alizadeh, M., Karimi, Z., & Saboori Rad, S. (2023). Effectiveness of Quinn's early program on readiness to enter elementary school and social-emotional competence of preschool children. *JARAC*, 5(1): 41-48.

© 2023 by the authors. Licensee Iran-Mehr ISSR, Tehran, Iran. This article is an open access article distributed under the terms and conditions of the Creative Commons Attribution-NonCommercial 4.0 International (CC BY-NC 4.0 license) (<http://creativecommons.org/licenses/by-nc/4.0/>)

مقاله پژوهشی

اثربخشی برنامه زود هنگام کوئین بر آمادگی ورود به دبستان و شایستگی اجتماعی - هیجانی کودکان پیش دبستانی

غلامرضا محمدی فرهمند^۱ ID: کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد شهرقدس، تهران، ایران

مسعود علی زاده^۲ ID: دانشجوی دکتری گروه روانشناسی، واحد سمنان، دانشگاه آزاد اسلامی، سمنان، ایران

زهرا کریمی^۳ ID: کارشناسی ارشد مشاوره خانواده، واحد علوم تحقیقات، دانشگاه آزاد اسلامی، تهران، ایران

سوما صبوری راد^۴ ID*: کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد شهرقدس، تهران، ایران

چکیده

زمینه و هدف: سال‌های پیش دبستانی به عنوان دوره حساس تحول در همه ابعاد که با انعطاف‌پذیری مفر همراه است، تجربه آموزی و فراهم آوردن محرک‌های محیطی اهمیت زیادی دارد. هدف از این پژوهش بررسی اثربخشی برنامه زود هنگام کوئین بر آمادگی ورود به دبستان و شایستگی اجتماعی-هیجانی کودکان پیش دبستانی بود. **روش پژوهش:** پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری همراه با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش را کودکان پیش دبستانی‌های مناطق ۱ تا ۵ تهران در سال ۱۴۰۰ تشکیل دادند که برای هر گروه پژوهش ۱۵ نفر (مجموعاً ۳۰ نفر) به عنوان نمونه به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و کنترل گمارده شدند. ابزار پژوهش شامل پرسشنامه شایستگی هیجانی Zhou & Ee (۲۰۱۲) و مقیاس آمادگی تحصیلی Lils (۲۰۰۹) بود. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار آماری SPSS و روش تحلیل واریانس چندمتغیره با اندازه‌گیری‌های مکرر استفاده شد. در نهایت از آزمون تعقیبی بنفرونی جهت سنجش پایداری اثرات استفاده گردید. **یافته‌ها:** نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل آماری داده‌ها نشان می‌دهد که برنامه زود هنگام کوئین به طور معناداری آمادگی ورود به دبستان و شایستگی اجتماعی-هیجانی کودکان پیش دبستانی در بدو ورود به دبستان را در گروه آزمایش افزایش داده و این اثر در مرحله پیگیری پایدار بود. **نتیجه‌گیری:** می‌توان نتیجه گرفت برنامه کوئین بر آمادگی ورود به دبستان و شایستگی اجتماعی-هیجانی کودکان پیش دبستانی اثربخش است. لذا می‌توان از این برنامه بدین منظور در مهدکودک‌ها و پیش دبستانی‌ها استفاده کرد.

کلیدواژه‌ها:

برنامه زود هنگام کوئین، آمادگی ورود به دبستان، شایستگی اجتماعی-هیجانی، پیش دبستانی

*نویسنده مسئول

somasaboori.19921371@g
mail.com

تاریخ دریافت: ۱۴۰۱/۰۹/۰۶

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۱/۱۲/۱۷

شیوه استناد به این مقاله:

محمدی فرهمند، غ، علی زاده، م، کریمی، ز، و صبوری راد، س. (۱۴۰۲). اثربخشی برنامه زود هنگام کوئین بر آمادگی ورود به دبستان و شایستگی اجتماعی-هیجانی کودکان پیش دبستانی. فصلنامه سنجش و پژوهش در مشاوره کاربردی، ۱۵ (پیاپی ۱۵): ۴۸-۴۱.

انتشار این مقاله به صورت دسترسی آزاد مطابق با CC BY-NC-SA 3.0 صورت گرفته است.

مقدمه

اساسی خواندن، نوشتن و حساب و حتی یادگیری اجتماعی در مدرسه به آنها نیاز دارند (Quinn, 2011). برخی دیگر پنج بعد یا حیطه رشد که برای آمادگی کودک برای مدرسه رفتن مشخص کرده‌اند که عبارت است از: سلامت جسمانی، رشد حرکتی، رشد عاطفی و اجتماعی، رویکرد یادگیری، به کارگیری زبان و اطلاعات عمومی و شناختی (Zill & Collins, 1995). با وجود توجهی که در دهه اخیر برای بهبود آمادگی تحصیلی در طرح‌های غیرمتمرکز شده است، همچنان پیچیدگی‌هایی نیز برای مبحث آمادگی تحصیلی وجود دارد (Hasani Shalmani, 2017).

شایستگی هیجانی - اجتماعی برگرفته از مفهوم یادگیری هیجانی - اجتماعی بر این باور است که یادگیرندگان توانایی خود نظارتی بر رفتارهایشان از طریق یادگیری را دارند (Wilson et al., 2001). به همین منظور، طراحان برنامه درسی و محققان علاقه مند هستند تا برنامه‌های مداخله‌ای را با هدف ارتقای شایستگی هیجانی - اجتماعی توسعه دهند (Imamgholivand, Kadivar, & Sharifi, 2018). طبق نظریه مرکز همکاری آموزشی و شایستگی هیجانی - اجتماعی (۲۰۰۸) مجموع مهارت‌های شناخت و مدیریت هیجان‌های ما، توسعه علاقه و نگرانی در مورد دیگران، ایجاد روابط مثبت، تصمیم‌گیری مسئولانه و مواجهه با موقعیت‌های چالش‌برانگیز و اخلاقی، شایستگی هیجانی - اجتماعی فرد را می‌سازد. این مدل شایستگی هیجانی - اجتماعی را در دو سطح در نظر می‌گیرد: سطح درون فردی و دیگری سطح برون فردی است. سطح درون فردی شامل: مهارت‌های درک و تنظیم هیجان‌های فردی است و سطح برون فردی شامل درک هیجان‌های دیگران، همچنین شامل تصمیم‌گیری مسئولانه می‌باشد. طبق نظر Kassel (۲۰۰۸) مفهوم شایستگی هیجانی - اجتماعی از مؤلفه‌های خودآگاهی، آگاهی اجتماعی، خودمدیریتی، مدیریت رابطه و تصمیم‌گیری مسئولانه تشکیل شده است (Mantz et al., 2018). خودآگاهی شامل مهارت‌های شناخت، شناسایی نکات قوت و ضعف خود و اینکه چگونه این نکات بر روی عملکرد فرد تأثیر می‌گذارند. این نکات توانایی شناختی هستند که گامی مهم در رشد فرد محسوب می‌شوند. دانش‌آموزانی که از نکات قوت و ضعف هیجان‌های خود آگاهی دارند، احتمال بیشتری می‌رود حالت‌های هیجانی خود را تشخیص دهند و از علت

سال‌های پیش دبستانی به عنوان دوره حساس تحول در همه ابعاد که با انعطاف‌پذیری مفر همراه است، تجربه آموزی و فراهم آوردن محرک‌های محیطی اهمیت زیادی دارد (Schertz et al., 2013). سال‌های پیش‌دبستانی را می‌توان مهم‌ترین مرحله زندگی کودک به شمار آورد؛ زیرا نیمی از یادگیری کودک در ۵ سال اول زندگی او اتفاق می‌افتد و بخش اعظم ارتباط‌های مهم که ناشی از رشد سیستم عصبی است در این سال‌ها ساخته می‌شود. علاوه بر این، زیربنای شخصیت و اعتماد به نفس فرد تحت تأثیر توانایی وی برای مقابله با چالش‌های زندگی و یادگیری رشد می‌کند. زندگی امروزه، آگاهی و اطلاع از تربیت کودک را به ضرورتی واقعی و جدی تبدیل کرده است؛ به ویژه آن که عموم مردم از اهمیت سال‌های نخست و تأثیر مثبت آن بر آینده کودک آگاهی یافته‌اند (Sepahpour, Kajbaf, Ahadi, & Abedi, 2021).

مفهوم آمادگی برای ورود به دبستان از سوی متخصصین، به عنوان از یکی شاخص‌های موفقیت تحصیلی کودکان مطرح شده است. کودکانی که آمادگی ورود به دبستان را دارند، افرادی مورد اعتماد هستند و روابط گسترده و دوستانه با معلمان و همسالان برقرار می‌کنند، در انجام تکالیف متمرکزند، نسبت به دستورالعمل‌ها پاسخگو و نسبت به عواطف خود آگاه هستند و در مسیر زندگی، پیشرفت تحصیلی و شغلی بهتری را تجربه می‌کنند، در مشاغل با حقوق و مزایای بالاتر مشغول به کار می‌شوند و به احتمال کمتری دست به جرم ارتکاب می‌زنند. در مقابل کودکانی که آمادگی کمتری برای ورود به دبستان دارند مدرسه به احتمال بیشتری باروری در سنین پایین، شرکت در فعالیت‌های جنایی و مشاغل کم دوام را تجربه می‌کنند (Abedini & Yarmohammadian, 2016). کودکان به منظور آمادگی برای ورود به دبستان و داشتن عملکرد مناسب در آزمون‌های هوش و آمادگی دبستان باید به هفت مهارت اساسی مسلط باشند. این مهارت‌ها عبارت است از: مهارت‌های زبانی، دانش/درک مطلب، حافظه، ریاضی، دیداری-فضایی، شناختی و مهارت‌های حرکتی ظریف. در سال‌های قبل از دبستان، کودکان خردسال باید این مهارت‌ها را از طریق بازی یاد بگیرند. این مهارت‌ها مقدمه یادگیری مدرسه‌ای و تحصیلی است که کودکان در دوره دبستان برای یادگیری مهارت‌های

افرادی، در موقعیت‌های آموزشی و اجتماعی مسئولیت‌پذیر هستند و در بهزیستی آموزشگاه و اجتماع خود سهم می‌گردند. ارتباط معنی‌داری بین فراشناخت و سبک‌های تصمیم‌گیری و نحوه تصمیم‌گیری در وظایف حرفه‌ای وجود دارد. تصمیم‌گیری مسئولانه نیازمند آموزش سبک‌های تصمیم‌گیری است؛ به نحوی که احساس مسئولیت اجتماعی نسبت به دیگران ایجاد شود (Imamgholivand, Kadivar, & Sharifi, 2018). شایستگی اجتماعی-هیجانی عاملی بسیار مهم برای هدف قرار دادن با مداخلات پیشگیرانه جهانی است که در مدارس صورت می‌گیرند؛ زیرا این ساختار (الف) با پیامدهای اجتماعی، هیجانی و تحصیلی که برای رشد سالم حائز اهمیت‌اند، مرتبط می‌باشند؛ (ب) پیامدهای مهم زندگی در بزرگسالی را پیشبینی می‌کند؛ (ج) می‌توان آن را با مداخلات عملی و مقرون به صرفه بهبود داد؛ (د) نقش بسیار مهمی در روند تغییر رفتار ایفا می‌کند (Domitrovich et al., 2017).

برنامه‌های مداخله زودهنگام مستلزم به کارگیری همه فعالیت‌های آموزشی و توانبخشی است که متوجه کودک و نیر راهنمایی‌های والدین است، به فوری که به محض مشخص شدن مشکل کودک، این فعالیت‌ها به اجرا در می‌آیند (Saniei Abadeh & Abedi, 2019). یکی از برنامه‌های مداخله زودهنگام که برای کودکان پیش دبستانی به کار می‌رود برنامه کوئین است. برنامه کوئین برنامه آموزشی جامع، کارآمد و تعاملی میان والدین و کودک برای توانمندسازی شناختی و ارتقای هوش در آن‌هاست که آزمون‌های هوش برای سنجش آن‌ها طراحی شده‌اند (Bazoolnejad et al., 2021). این برنامه مبتنی بر تقویت توانایی‌های سنجیده شده در آزمون‌های هوش بوده که شامل هفت مهارت زبان ادراکی، دانش-دریافت، حافظه، ریاضیات، استدلال دیداری-فضایی، شناختی و حرکتی است. در واقع، این مهارت‌ها کلید پیشرفت و ترقی در بزرگسالی هستند (Quinn, 2010). در این برنامه علاوه بر این مهارت‌ها، پنج ویژگی کودکان خردسال شامل کنجکاوی، پیروی از علایق خود، پشتکار، تحمل شکست و خودکنترلی نیز پرورش داده می‌شود (Quinn, 2010). آموزش برنامه کوئین مبتنی بر بازی است. بازی نه تنها بر رفتارهای هوشمندانه کودک، بلکه بر ساختار فیزیولوژیکی مغز او تأثیر غیرقابل انکاری دارد. همچنین بازی می‌تواند رشد حسی- حرکتی، شناختی و مهارت‌های اساسی کودک را به

هیجان‌های خود اطلاع داشته باشند. علاوه بر این، چنانچه دانش‌آموزان به طور فراشناختی آگاهی از هیجان‌های خود داشته باشند، احتمال بیشتری می‌رود که بر روی هیجان‌های خود کنترل داشته باشند و در نتیجه مسئولیت تصمیم‌گیری در زندگی را بر عهده بگیرند. خود مدیریتی، توانایی مدیریت انگیزه‌ها و هیجان‌های فردی است. خودتنظیمی هیجان‌های فردی برای داشتن ارتباطات نزدیک، موفقیت در حرفه و حفظ سلامت جسمی اهمیت دارد. شواهد تجربی نشان می‌دهند دانش‌آموزانی که توانایی مدیریت هیجان‌های خود را دارند، در موقعیت‌هایی با درجه هیجان پذیری بالا، در رابطه با هم‌تایان خود موفق‌تر عمل می‌کنند. در مقابل، دانش‌آموزان با تحریک‌پذیری هیجانی زیاد بدون مهارت کنترل هیجان، اغلب رفتارهای اجتماعی نامناسب از خود بروز می‌دهند و در معرض خطر بیشتری قرار دارند. دانش‌آموزانی که نمی‌توانند هیجان‌های خود را کنترل نمایند، در مدرسه احتمال کم‌تری می‌رود که خوب فکر کنند و عملکرد خوبی داشته باشند (Domitrovich et al., 2017). آگاهی اجتماعی، توانایی خواندن علائم دیگران و درک و پاسخ مناسب به احساسات آنان ارتباط نزدیک توأم با همدلی، توانایی به اشتراک گذاردن حالات هیجانی خود با دیگران است. همدلی توأم با توانایی درک دیدگاه دیگری، در تفسیر افکار و احساسات، نشان دادن آگاهی از حساسیت مسائل پیچیده و تلاش برای روشن کردن ابهامات، منجر به عملکرد هماهنگ بین افراد می‌گردد. تحقیقات نشان داده‌اند که همدلی کودکان موجب نشان دادن توجه، حساسیت ادراکی و مهارت کنترل بیشتر می‌شود. مجموعه پژوهش‌ها اذعان دارند که هم‌تایان نقش مهمی در درگیری تحصیلی دارند. مطالعات نشان می‌دهند افرادی که از جانب هم‌تایان طرد شده‌اند، کسانی که تنهایی و انزوای اجتماعی بیشتری تجربه می‌کنند و کمتر از هم‌تایان تأثیر پذیرفته‌اند، احتمال بیشتری می‌رود که در فعالیت‌های آموزشی درگیر نشوند و ترک تحصیل نمایند. به بیان دیگر، دانش‌آموزان پایه هفتم و هشتم که احساس امنیت بیشتری در کنار هم‌تایان داشتند، هویت وحدت یافته‌تر و اعتماد به نفس بیشتری داشتند. نکته مهم و قابل توجه این است که رابطه با هم‌تایان عاملی است که به طور مستقیم بر عملکرد تحصیلی تأثیر می‌گذارد. تصمیم‌گیری مسئولانه به توانایی‌ای اطلاق می‌شود که فرد اخلاق، ایمنی و عوامل اجتماعی را در هنگام تصمیم‌گیری در نظر می‌گیرد. چنین

آموزشگاهی و اجتماعی چگونه است، ساخته شده است. این پرسشنامه مشتمل بر ۲۵ گویه بوده و ۵ بعد شایستگی اجتماعی-هیجانی را می‌سنجد که عبارتند از: خودآگاهی (گویه‌های ۱ تا ۵)، آگاهی اجتماعی (گویه‌های ۶ تا ۱۰)، مدیریت خود (گویه‌های ۱۱ تا ۱۵)، مهارت‌های ارتباطی (گویه‌های ۱۶ تا ۲۰) و تصمیم‌گیری مسئولانه (گویه‌های ۲۱ تا ۲۵). نمره‌گذاری این پرسشنامه بر اساس طیف لیکرت ۵ گزینه‌ای می‌باشد. این پرسشنامه برای اولین بار در ایران توسط (Imamgholivand, Kadivar & Sharifi, 2018) کار گرفته شد. آن‌ها برای سنجش پایایی این پرسشنامه از ضریب آلفای کرونباخ و روش بازآزمایی و برای تعیین روایی عاملی آن از روش تحلیل عاملی تأییدی استفاده کردند و نتایج حاکی از روایی و پایایی مناسب این پرسشنامه بود. در پژوهش حاضر میزان آلفای کرونباخ برای مقیاس کلی ۰/۷۷ و برای خرده مقیاس‌های خودآگاهی، آگاهی اجتماعی، مدیریت خود، مهارت‌های ارتباطی و تصمیم‌گیری مسئولانه به ترتیب ۰/۷۱، ۰/۸۱، ۰/۸۰، ۰/۶۸ و ۰/۷۲ به دست آمد که بیان‌گر پایایی خوب پرسشنامه است.

۲. مقیاس آمادگی تحصیلی. این مقیاس نخستین بار در سال ۲۰۰۹ توسط Lils و همکارانش برای بررسی میزان آمادگی تحصیلی کودکان پیش از ورود به دبستان تهیه و تنظیم شد که شامل ۱۳ ماده است؛ هفت ماده آمادگی کودک را در سطح اجتماعی-عاطفی و ۶ ماده آمادگی کودک برای ورود به مدرسه را در سطح شناختی می‌سنجد. در ایران روایی محتوایی این مقیاس از طریق نظرخواهی از اساتید و متخصصین تأیید و پایایی آن با روش آلفای کرونباخ احراز گردید. در پژوهش حاضر نیز مقدار آلفای کرونباخ برای کل مقیاس ۰/۸۹ و برای خرده‌مقیاس‌های اجتماعی-عاطفی و شناختی به ترتیب ۰/۸۱ و ۰/۹۳ به دست آمد که پایایی بسیار خوب این مقیاس را نشان می‌دهد.

۳. برنامه زودهنگام کوئین. در این پژوهش از برنامه زودهنگام کوئین استفاده گردید. خلاصه محتوای جلسات برنامه زودهنگام کوئین بر اساس پروتکل (Quinn, 2010) به شرح زیر است.

گونه‌ای مثبت تحت تاثیر قرار دهد (Malekpour & Nesaei Moghaddam, 2014). بنابراین هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی برنامه زودهنگام کوئین بر آمادگی ورود به دبستان و شایستگی اجتماعی-هیجانی کودکان پیش‌دبستانی بود.

روش پژوهش

پژوهش حاضر از نظر هدف کاربردی و از نظر روش از نوع نیمه آزمایشی با طرح پیش‌آزمون، پس‌آزمون و پیگیری همراه با گروه گواه بود. جامعه آماری پژوهش را کودکان دبستانی‌های مناطق ۱ تا ۵ تهران در سال ۱۴۰۰ تشکیل دادند که برای هر گروه پژوهش ۱۵ نفر (مجموعاً ۳۰ نفر) به عنوان نمونه به روش نمونه‌گیری تصادفی انتخاب شدند و در دو گروه آزمایش و کنترل گمارده شدند. ملاک‌های ورود نداشتن هیچ گونه تشخیص بیماری روانپزشکی از جمله اختلالات یادگیری و کسب رضایت والدین بود. ملاک‌های خروج نیز عدم شرکت در بیش از یک جلسه از درمان و یا عدم رضایت والدین مبنی بر ادامه جلسات بود. پس از تعیین گروه‌های کنترل و آزمایش، اعضای هر دو گروه به ابزار پژوهش شامل پرسشنامه شایستگی هیجانی (Zhou & Ee, 2012) و مقیاس آمادگی تحصیلی (Lils, 2009) پاسخ دادند. سپس جلسات درمانی بر روی گروه آزمایش اجرا شد و مجدداً اعضای هر دو گروه به پرسشنامه‌ها پاسخ دادند. همچنین پس از گذشت دو ماه از آخرین جلسه نیز مجدداً تمامی افراد به پرسشنامه پاسخ داده و در نهایت بنابر حکم اخلاق، جلسات مداخله کوئین برای گروه کنترل نیز اجرا شد. جهت تجزیه و تحلیل داده‌ها از نرم افزار آماری spss و روش تحلیل واریانس چندمتغیره با اندازه‌گیری‌های مکرر استفاده شد. در نهایت از آزمون تعقیبی بنفرونی جهت سنجش پایداری اثرات استفاده گردید.

ابزارهای پژوهش

۱. پرسشنامه شایستگی اجتماعی-هیجانی. این پرسشنامه توسط (Zhou & Ee, 2012) به منظور اینکه چگونه کودکان و نوجوانان از خود و دیگران آگاهی دارند و پاسخ‌های فردی، اجتماعی و اخلاقی آنان به مسائل خانوادگی،

جدول ۱. خلاصه محتوای جلسات برنامه زودهنگام کوئین

جلسه	محتوا
اول	آشنایی و معارفه اعضای گروه با درمان‌گر و با یکدیگر، معرفی پروژه کوئین و بیان قوانینی که رعایت آن در گروه الزامی است.
دوم	آموزش بالا بردن سطح کنجکاوی و بازی‌های مربوط به آن

سوم	آموزش بالا بردن سطح سرسپردگی به علایق خود و بازی‌های مربوط به آن
چهارم	آموزش بالا بردن سطح پشتکار و بازی‌های مربوط به آن
پنجم	آموزش بالا بردن سطح خودمهارگری و بازی‌های مربوط به آن
ششم	آموزش بالا بردن سطح تحمل شکست و بازی‌های مربوط به آن.
هفتم	جستجوی مسائل حل نشده در اعضای گروه، قدردانی و سپاسگزاری از حضور اعضای گروه در جلسات

یافته‌ها

۲۰ نفر از شرکت‌کنندگان دختر و ۱۰ نفر پسر بودند. در جدول زیر داده‌های توصیفی به دست آمده نمایش داده شده است.

از لحاظ ویژگی‌های جمعیت شناختی میانگین سنی اعضای گروه آزمایش ۴/۵۲ و گروه کنترل ۴/۸۲ سال بود. همچنین

جدول ۲. داده‌های توصیفی متغیرهای پژوهش در سه مرحله پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری

متغیر	مرحله	گروه آزمایش		گروه کنترل	
		میانگین	انحراف معیار	میانگین	انحراف معیار
شایستگی اجتماعی-هیجانی	پیش آزمون	۷۳/۷۱	۷/۸۱	۷۴/۹۱	۷/۵۶
	پس آزمون	۹۱/۰۵	۸/۴۳	۷۵/۲۳	۸/۵۰
آمادگی تحصیلی	پیش آزمون	۳۳/۳۳	۳/۰۹	۳۲/۰۱	۲/۸۱
	پس آزمون	۴۴/۴۰	۲/۸۰	۳۳/۳۲	۲/۹۳
	پیگیری	۴۲/۷۳	۳/۰۰	۳۲/۹۰	۲/۶۰

اندازه‌گیری‌های مکرر فرض نرمال بودن داده‌ها از طریق آزمون شاپیرو-ویلک تأیید. همچنین فرض کرویت طبق آزمون موجلی و فرض همگنی واریانس‌ها از طریق آزمون لوین احراز گردید. بنابراین می‌توان از آزمون مذکور با برآورده شدن فرضیات مورد نیاز استفاده نمود.

همان طور که در جدول فوق گزارش شده است، میانگین متغیرهای شایستگی اجتماعی-هیجانی و آمادگی تحصیلی در گروه آزمایش پس از مداخله در مراحل پس آزمون و پیگیری بالاتر از مرحله پیش آزمون است اما در گروه کنترل تغییر نکرده است. برای انجام آزمون تحلیل واریانس با

جدول ۳. نتایج تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر جهت برای برنامه زود هنگام کوئین در سه مرحله پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری با فرض کرویت داده‌ها

متغیر	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	p	اندازه اثر
شایستگی اجتماعی-هیجانی	۷۴۰/۵۱	۲	۶۵۰/۵۱	۴۰/۴۱	۰/۰۰۰۱	۰/۶۵
	خطا	۲۶	۴۴۹/۲۰			
آمادگی تحصیلی	۱۲۱۰/۲۱	۲	۱۱۰۳/۳۹	۶۷/۶۹	۰/۰۰۰۱	۰/۶۹
	خطا	۲۶	۴۴۹/۲۰			
شایستگی اجتماعی-هیجانی	۴۸۰/۲۱	۲	۴۶۴/۱۶	۳۸/۳۸	۰/۰۰۰۱	۰/۶۲
	خطا	۲۶	۳۰۱/۴۴			
آمادگی تحصیلی	۹۱۰/۴۱	۲	۸۷۴/۳۷	۵۴/۱۱	۰/۰۰۰۱	۰/۶۷
	خطا	۲۶	۳۱۹/۰۳			

در جدول فوق نتایج آزمون تحلیل واریانس با اندازه‌گیری مکرر گزارش شده است. بر اساس ضریب F به دست آمده می‌توان نتیجه گرفت که تأثیر عامل عضویت گروهی یا به عبارتی برنامه زود هنگام کوئین منجر به افزایش متغیرهای

شایستگی اجتماعی-هیجانی به طرز معناداری شده است ($p < 0.001$). این بدان معناست که متغیرهای پژوهش در گروه آزمایش بر اثر برنامه کوئین نسبت به گروه کنترل در مراحل پس آزمون و پیگیری افزایش معنادار داشته و این

افزایش به دلیل مداخله انجام شده است. ضرایب اثر برای هر دو متغیر بین ۰/۵۰ تا ۰/۸۰ بوده که بیانگر میزان تأثیر متوسط این برنامه است. جهت بررسی پایداری این تأثیر از آزمون تعقیبی بنفرونی استفاده گردید.

جدول ۴. نتایج آزمون تعقیبی بنفرونی در سه مرحله پیش آزمون، پس آزمون و پیگیری به تفکیک گروه‌ها				
شاخص‌های آماری	مرحله	برنامه زودهنگام کوئین	تفاوت میانگین	معناداری
شایستگی اجتماعی-هیجانی	پس آزمون	پیش آزمون	۱۱/۰۷	۰/۰۰
	پیگیری	پیش آزمون	۱۰/۱۴۰	۰/۰۰
	پیگیری	پس آزمون	۰/۷۶	۱/۰۰
آمادگی تحصیلی	پس آزمون	پیش آزمون	۱۷/۳۴	۰/۰۰
	پیگیری	پیش آزمون	۱۶/۴۰	۰/۰۰
	پیگیری	پس آزمون	۰/۹۴	۱/۰۰

نکنند؛ دوماً جذابیت بازی برای کودکان باعث می‌گردد تا در مقابل مداخله مقاومت نشان ندهند و درمان بتواند به خوبی تأثیر مطلوب خود را بر جای بگذارد. این ویژگی را می‌توان دلیلی کلی برای اثربخشی این رویکرد دانست. در واقع، وجود عنصر بازی در برنامه کوئین همچون راه را برای تأثیرگذاری بر خردسالان و کودکان هموار می‌نماید. همچنین، نتایج پژوهش حاضر حاکی از آن است که برنامه کوئین شایستگی اجتماعی-هیجانی کودکان پیش دبستانی که در بدو ورود به دبستان بودند را به طور معناداری افزایش داده است. در تبیین این یافته می‌توان گفت که علاوه بر ۷ مهارت اصلی مورد هدف در برنامه کوئین، پنج ویژگی کودکان خردسال شامل کنجکاوی، پیروی از علایق خود، پشتکار، تحمل شکست و خودکنترلی نیز پرورش داده می‌شود (Quinn, 2010). از سوی دیگر، طبق نظر Kassel (2008) شایستگی اجتماعی-هیجانی از ۵ مؤلفه خودآگاهی، آگاهی اجتماعی، خودمدیریتی، مدیریت رابطه و تصمیم‌گیری مسئولانه تشکیل شده است. می‌توان گفت پنج هدف فرعی برنامه کوئین باعث ارتقای مؤلفه‌های شایستگی هیجانی می‌شود. کودکی که می‌آموزد از علایق خود پیروی کند به خودآگاهی دست پیدا می‌کند؛ خردسالی که کنجکاوی‌اش پرورش یابد، در مسیر دستیابی به آگاهی اجتماعی بهتر قدم برمی‌دارد؛ تقویت پشتکار کودک خودمدیریت او را ارتقاء می‌بخشد و باعث می‌شود بتواند با خودآگاهی بالا در جهت اهدافش به درستی و با بینشی واقعی و جدی پیش برود؛ تحمل شکست با تصمیم‌گیری مسئولانه رابطه واضحی دارد به طوری که تنها

همان طور که در جدول فوق نشان داده شده است، نتایج آزمون تعقیبی بنفرونی حاکی از آن است که تأثیر برنامه زودهنگام کوئین بر شایستگی اجتماعی-هیجانی و آمادگی تحصیلی کودکان در بدو ورود به دبستان، در مرحله پیگیری پایدار بوده است.

بحث و نتیجه‌گیری

هدف از پژوهش حاضر بررسی اثربخشی برنامه زودهنگام کوئین بر آمادگی ورود به دبستان و شایستگی اجتماعی-هیجانی کودکان پیش دبستانی بود. نتایج حاصله از پژوهش حاضر با نتایج پژوهش‌های (Badri Gargari et al., 2019), (Bazoolnejad et al., 2018; 2021), (Behrad (2018), (Saniei Abadeh & Abedi (2021), (Sepah Pour (2019) همسو بود. نتایج حاصل از تجزیه و تحلیل داده‌ها نشان داد که برنامه زودهنگام کوئین بر آمادگی ورود به دبستان کودکان پیش دبستان اثر مثبت معناداری دارد. در تبیین این یافته می‌توان گفت که برنامه کوئین همان مهارت‌هایی را در زیربنای خود دارد که برای کودکان پیش دبستانی و موفقیت آنان در دبستان و زندگی آینده ضروری است؛ یعنی همان هفت مهارت اصلی. از این رو انتظار می‌رود که با تقویت و تأکید بر مهارت‌های یاد شده کودکان پیش دبستانی برای ورود به دبستان آمادگی تحصیلی بالاتری را به دست آورند.

علاوه بر این، لازم به ذکر است که برنامه کوئین مبتنی بر بازی می‌باشد. این سبب می‌گردد تا اولاً کودکان پیش دبستانی به آن علاقه نشان داده و جلسات را در میانه کار رها

References

- Abedini, R., & Yarmohammadian, A. (2016). The effect of interventions based on multiple intelligences on the readiness of preschool children prone to learning disorders to enter elementary school, the first comprehensive international conference on psychology, educational sciences and social sciences, Tehran. [Link]
- Badri Gargari, R., Adib, Y., Hashemi Nosratabad, T., & Erfani Adab, E. (2019). Comparing the Effectiveness of Social-Emotional Learning Curriculum of Strong Kids on Social-Emotional Competence, Academic Resiliency and Sense of Belonging to School among Primary School Children of Affluent and Deprived Areas of Hamedan. EDUCATIONAL STRATEGIES, 12(4), 61-76. [Link]
- Bazoolnejad, M., Mohamadzadeh, J., Ahmadi, V., Sayemir, K., & Mami, S. (2021). Investigating Psychometric Properties of Quinn Program in Preschool Children. Knowledge & Research in Applied Psychology, 22(2), 85-100. [Link]
- Behrad, B. (2019). The Effects of PATHS Program on Social and Emotional Competence, Neurocognitive and Emotional Mediators, Externalized Disorders and It's Relationship with Children's Physical and Mental Health. Health Psychology, 7(28), 113-130. [Link]
- Domitrovich, C. E., Durlak, J. A., Staley, K. C., & Weissberg, R. P. (2017). Social-Emotional Competence: An Essential Factor for Promoting Positive Adjustment and Reducing Risk in School Children. Child development, 88(2), 408-416. [Link]
- Hassani Shalmaani, M. H. (2017). The Need to Utilize Chaos Management Techniques in Elementary School Preparedness Assessment Program. QJOE 2017; 33 (3) :55-76. [Link]
- Imamgholivand, F., Kadivar, P., & Sharifi, H. P. (2018). Psychometric Indexes Students' of the Social Emotional Competence Questionnaire (SECQ). TRAINING MEASUREMENT, 9(33), 79-101. [Link]
- Malekpour, M., & Nesai Moghadam, B. (2014). Effect of sandplay therapy on cognitive development of educable mentally retarded. Research in cognitive and behavioral sciences, 4(1), 141-154. [Link]
- Mantz, L. S., Bear, G. G., Yang, C., & Harris, A. (2018). The Delaware Social-Emotional Competency Scale (DSECS-S): Evidence of Validity and Reliability. Child Indicators Research, 11(1), 137-157. [Link]
- Quinn, K. (2010). Testing for Kindergarten: Simple Strategies to Help Your Child Ace the Tests For:

فردی می‌تواند شکست را تحمل کند و بپذیرد که مسئولیت تصمیم‌گیری خود را پذیرفته باشد و این رابطه دو طرفه است یعنی کودک اگر بیاموزد که شکست را تحمل کند، در واقع مسئولیت تصمیم‌گیری‌هایش را پذیرفته است؛ در نهایت، خودکنترلی نیز باعث بالا رفتن خودمدیریتی و خودآگاهی و البته مدیریت رابطه می‌شود. این بدان معناست که اهداف فرعی برنامه کوئین می‌تواند دلیل نتیجه دوم پژوهش یعنی بالا رفتن شایستگی اجتماعی-هیجانی کودکان بر اثر برنامه زودهنگام کوئین باشد.

بنابراین، پیشنهاد می‌گردد در مهدکودک‌ها و پیش‌دستانی‌ها از متخصصین جهت اجرای برنامه زودهنگام کوئین بهره گرفته شود تا آمادگی خردسالان جهت آغاز تحصیل در مدرسه بیش‌تر شود. همچنین از آنجایی که این برنامه بر روی شایستگی اجتماعی-هیجانی این کودکان اثربخش بوده است، اجرای این برنامه سودی بلندمدت با خود به همراه دارد چرا که بالا رفتن شایستگی اجتماعی-هیجانی به معنای موفقیت بیش‌تر در سنین بالاتر است. همچنین پیشنهاد می‌گردد کارگاه‌هایی برای والدین و به‌طور مشترک با فرزندان در آستانه رفتن به مدرسه آنان برگزار شود و در آن از فنون و محتوای برنامه کوئین استفاده گردد و اجرای آن به والدین آموزش داده شود. در نهایت به محققین پیشنهاد می‌گردد به دلیل کمبود پژوهش‌ها در این زمینه و پتانسیل بالای برنامه زودهنگام کوئین، پژوهش‌های دیگری در رابطه با متغیرهای دیگر و نیز مقایسه با برنامه‌های دیگر ترتیب دهند.

این پژوهش مانند هر پژوهش دیگری دارای محدودیت‌هایی است. از جمله این محدودیت‌ها می‌توان به روش تحقیق اشاره کرد که باعث می‌شود نتوان نتیجه قطعی از آن دریافت. لذا باید متذکر شد که در تعمیم یافته‌های این پژوهش جوانب احتیاط رعایت گردد.

موازن اخلاقی

در تمام مراحل نگارش مقاله حاضر سعی شد اصول اخلاقی مورد توجه قرار گیرد.

سپاسگزاری

از همه افراد شرکت‌کننده در پژوهش و همه افرادی که در اجرای این پژوهش همکاری داشتند تشکر و قدردانی می‌شود.

تعارض منافع

بنا بر اظهار نویسندگان، این مقاله حامی مالی و تعارض منافع ندارد.

- Public School Placement, Private School Admissions, Gifted Program Qualification. Simon and Schuster. [[Link](#)]
- Saniei Abadeh, S., & Abedi, A. (2019). The Effectiveness of Quinn's Early Childhood Education Program on the Self-esteem of Preschool Children. *J Child Ment Health*, 6 (2) :158-167. [[Link](#)]
- Schertz, H. H., Odom, S. L., Baggett, K. M., & Sideris, J. H. (2013). Effects of joint attention mediated learning for toddlers with autism spectrum disorders: An initial randomized controlled study. *Early Childhood Research Quarterly*, 28(2), 249-258. [[Link](#)]
- Sepah Pour, Sh., Kajbaf, M. B., Ahadi, H., & Abedi, A. (2021). The Effects of Quinn Curriculum on Cognitive Abilities in Preschoolers, *Middle Eastern Journal of Disability Studies*, 11(1), 23. [[Link](#)]
- Wilson, D. B., Gottfredson, D. C., & Najaka, S. S. (2001). School-based prevention of problem behaviors: A meta-analysis. *Journal of quantitative criminology*, 17(3), 247-272. [[Link](#)]
- Zhou, M., & Ee, J. (2012). Development and validation of the social emotional competence questionnaire (SECQ). [[Link](#)]
- Zill, N., & Collins, M. (1995). Approaching kindergarten: A look at preschoolers in the United States. National Household Education Survey. Statistical Analysis Report. Washington, DC: US Department of Education. [[Link](#)]

پژوهشگاه علوم انسانی و مطالعات فرهنگی
رتال جامع علوم انسانی